

Zadanie 1.9 Analiza ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin

Kierownik zadania: mgr inż. Wojciech Śliwiński

Celem zadania jest ocena zmian w poziomie ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin, na podstawie danych zebranych w ramach realizacji Krajowego planu działania na rzecz ograniczenia ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin.

W 2023 roku zebrano dane z poprzedniego roku pochodzące z kontroli pozostałości ś.o.r., kontroli stosowania ś.o.r., badań wód powierzchniowych, a także dane dotyczące krajowej sprzedaży ś.o.r. i wielkości produkcji poszczególnych upraw.

Na podstawie zgromadzonych danych wykonano obliczenia następującego zestawu wskaźników ryzyka pestycydowego:

- A – wskaźnik pozostałości pestycydowych w płodach rolnych przeznaczonych do spożycia $WPoz = 28,24$ (21,665 w 2021),
- B – wskaźniki nieprawidłowości towarzyszących stosowaniu środków ochrony roślin oparte na wynikach kontroli stosowania i kontroli pozostałości ś.o.r. – $WS.Kontrola = 1,369\%$ (1,358% w 2021), $WS.NDP = 0,038$ (0,032 w 2021), i $WS.Niedop. = 0,287$ (0,196 w 2021),
- C.– wskaźnik obciążenia wód powierzchniowych – $WWP = 0,915\mu g/L$ (0,906 w 2021),
- D. – wskaźniki struktury sprzedaży pod względem potencjalnych zagrożeń dla zdrowia i dla środowiska – $WSS = 6,0$ (5,54 w 2021) oraz wskaźniki potencjalnych zagrożeń dla zdrowia i środowiska wynikających ze struktury i wielkości sprzedaży – $WZS = 7,02$ (7,14 w 2021),
- E – wskaźniki sprzedaży substancji priorytetowych w dziedzinie polityki wodnej – $WSSPW = 176,89$ Mg (184,04 w 2021),
- F – wskaźniki sprzedaży substancji czynnych wymagających programów monitorowania – $WZSmonit = 2823,59$ Mg (3141,12 w 2021)
- HRI1 – zharmonizowany unijny wskaźnik ryzyka pestycydowego $HRI1 = 52$ (67 w 2021).

Analiza ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin przeprowadzona na podstawie wyników obliczeń wskaźników ryzyka została przedstawiona w „Kompleksowej ocenie w zakresie krajowego bezpieczeństwa pestycydowego w oparciu o krajowe wskaźniki ryzyka pestycydowego oraz zharmonizowany wskaźnik ryzyka HRI1 dla Polski – rok 2023”.

W ramach zadania zgromadzono i opracowano dane z badań statystycznych dotyczących sprzedaży i zużycia ś.o.r. Wykonano agregację źródłowych danych ze sprzedaży ś.o.r. za rok 2022 – dane otrzymano z GUS (badanie G-04). Opracowano 6 tabel wynikowych zawierających sprzedaż ś.o.r. oraz sprzedaż substancji czynnych w podziale według trzech klasyfikacji (G-04,

FAO i Eurostat). Tabele wynikowe zostały przekazane do MRiRW w formie raportu pt. „Badanie sprzedaży środków ochrony roślin”. Opracowano również zestaw danych dotyczący sprzedaży substancji czynnych wraz z określeniem flag poufności i statusu w formacie określonym przez Eurostat na podstawie Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1185/2009 z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie statystyk dotyczących pestycydów. Zestaw został przesłany do GUS, skąd następnie jest przekazywany do Eurostatu, co jest obowiązkiem Kraju Członkowskiego UE. Sprzedaż substancji czynnych w roku 2022 w Polsce wyniosła 22 320 ton i było to o 17,25% mniej niż w roku 2021.

Prace dotyczące statystyki zużycia ś.o.r. objęły przygotowanie i udostępnienie internetowego systemu wprowadzania danych z prowadzonego przez PIORiN monitoringu zużycia ś.o.r. do bazy danych znajdującej się w IOR-PIB O/Sośnicowice (system zuzycie2.pl). Po zakończeniu ankietowania wykonano obliczenia zużycia substancji czynnych w 5 badanych uprawach, dla których uzyskano następujące wyniki wskaźnika zużycia substancji czynnych na hektar powierzchni uprawy: borówka – 1,417 kg/ha, malina – 1,544 kg/ha, ogórek gruntowy – 1,914 kg/ha, pszenżyto ozime – 0,577 kg/ha, wiśnia – 5,380 kg/ha. Dla wymienionych upraw przygotowano sprawozdania RRW-1 (sprawozdanie z badania zużycia środków ochrony roślin) według wzoru określonego Rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów oraz „Raport z badania zużycia środków ochrony roślin” zawierający podsumowanie wyników uzyskanych w przeprowadzonym badaniu. W roku 2023 przygotowano również zestaw danych w formacie określonym przez Eurostat dotyczący zużycia środków ochrony roślin w 12 referencyjnych uprawach badanych w poprzednich 2 latach.

Przygotowana w ramach realizacji zadania „Analiza danych dotyczących sprzedaży i zużycia środków ochrony roślin” zawiera szczegółowe omówienie wyników związanych z badaniami statystycznymi sprzedaży i zużycia ś.o.r. prowadzonymi w Polsce.

W roku 2023 prowadzono bieżące wsparcie MRiRW w zakresie analizy zmian w wartości wskaźników ryzyka pestycydowego HRI1 i HRI2 dla Polski.

Przeprowadzono również analizę cen środków ochrony roślin monitorowanych przez Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie. Stwierdzono, że w porównaniu do grudnia 2021 r. we wrześniu 2023 r. ceny monitorowanych środków ochrony roślin dla upraw rolniczych, sadowniczych i warzywniczych były wyższe odpowiednio o 9,8%, 4,0% i 11,4%.